

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/105/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4421201633
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyáková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4421201633.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Polyákovvej a sudkýň JUDr. Eriky Madarászovej a JUDr. Lenky Halmešovej, v právnej veci žalobkyne: G. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XX, XXX XX N., Q. oblasť, Z., zastúpená: Advokátska kancelária Marko, s.r.o., so sídlom Gróbska 19, 900 27 Bernolákovo, IČO: 36 860 646 proti žalovanému: Slovenská republika zastúpená Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00 151 866, o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 27.5.2022 č.k. 18C/16/2021-241, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a konanie zastavuje.
Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa sa domáhala náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom - Oddelením cudzineckej polície Nové Zámky. Zo samotnej žaloby nie je zrejmé, že by nárok na náhradu škody bol predbežne prerokovaný pred príslušným štátnym orgánom. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 9 ods. 1,4 zákona č. 514/2003 Z.z., § 15 ods. 1 a § 16 ods. 4 prvá veta uvedeného zákona. Z dokladov nachádzajúcich sa v spise a z výpovede právnych zástupcov sporových strán mal za preukázané, že pred podaním žaloby o náhradu škody nebol splnený postup, uvedený v § 15 resp. 16 zákona č. 514/2003 Z.z., vec teda nebola predbežne prerokovaná s príslušným štátnym orgánom. Tvrdenia zástupcu žalobcu, že vec byť predbežne prerokovaná nemohla, pretože štátne orgány uvádzali priezvisko žalobkyne nesprávne, považoval za irelevantné. Nič nebránilo žalobkyňu, aby v písomnej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, ktorú by adresovala príslušnému štátnemu orgánu uviedla všetky argumenty tak, ako ich uviedla v žalobe doručenej na súd. Konštatoval, že podľa tvrdenia zástupkyne žalovaného, bola žiadosť predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody doručená žalovanému dňa 03.03.2022, teda až po podaní žaloby na Okresný súd Nové Zámky. Keďže nebol dodržaný postup v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení, teda pred podaním žaloby na súd nebol nárok žalobkyne predbežne prerokovaný s príslušným orgánom, súd žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadla v zákonnej lehote žalobkyňa a domáhala sa jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V dôvodoch odvolania uviedla, že odvolanie podáva v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP, teda že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedla, že organizačné zložky žalovaného, žalobkyňu vystupujúcu pod jej vlastným priezviskom, ktoré nadobudla sobášom so slovenským štátnym občanom - I., nepovažujú napriek množstvu predložených dôkazov a dokladov, preukazujúcich, že sa jedná o jej priezvisko. Má za to, že pokiaľ nie je možné riadne označiť subjekt, ktorý sa svojich práv domáha,

je to relevantné, nakoľko práve označenie žiadateľa je podstatnou náležitosťou žiadosti. Ak však organizačné zložky žalovaného označenie žiadateľky - žalobkyne jej priezvisko neustále odmietajú, je podanie žiadosti, kde sama sebe označí správne, nemožné. Pokiaľ žalovaný resp. jeho organizačné zložky trvajú na inom znení priezviska, kedy práve riadne uvedenie priezviska je jedným z podstatných porušení práv žalobkyne. Preto bola nútená sa obrátiť so svojim nárokom priamo na súd.

3.Odvolaie podala i samotná žalobkyňa, v ktorom uviedla, že na podanej žalobe trvá a tvrdí, že súd nepostupuje v súlade s platnou právnou úpravou.

4.K odvolaniu sa vyjadril žalovaný, ktorý navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Vo svojom vyjadrení uviedol, že sa s tvrdeniami žalobkyne, uvádzanými v jeho odvolaní a taktiež v doplnení odvolania, nemôže súhlasiť, nestotožňuje sa s jej právnym názorom, ani len okrajovo. Žalobkyňa nešpecifikovala žiaden odvolací dôvod, ktorý by bol spôsobilý narušiť správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolanie, ako i doplnenie odvolania žalobkyne je zmätočné a nejasné, kde na jednom mieste žalobkyňa tvrdí, že príslušnému orgánu žiadnu žiadosť o predbežné prerokovanie nároku náhrady škody nezaslala. Z údajne objektívneho dôvodu nemožnosti prerokovania nároku titulom údajne zámerne chybné uvádzaného mena žalobcu a na druhom mieste žalobkyňa vehementne tvrdí, že takúto žiadosť príslušnému orgánu adresovala. Z uvedeného je zrejmé, že sama žalobkyňa nemá vedomosť o tom, či žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody by príslušnému orgánu zaslala alebo nie, alebo či obdržala odpoveď alebo nie. Ďalej uviedol, že žalobkyňa adresovala Ministerstvu vnútra SR dňa 3.3.2022 podanie označené ako: „Predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, spôsobenej nesprávnym úradným postupom, zo dňa 25.2.2022“ (ďalej len „podanie“), ktoré obsahovalo viaceré nedostatky, na odstránenie ktorých bol žiadateľ písomne listom zo dňa 25.3.2022 vyzvaný v lehote 7 dní odo dňa doručenia predmetnej výzvy. Zároveň bol vo výzve písomne upozornený, že ak v stanovenej lehote neodstráni nedostatky svojho podania v zmysle § 16 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., na podanie ministerstvo neprihliadne. Výzva bola zástupcovi žiadateľa doručená dňa 31.3.2022 a v stanovenej lehote tieto nedostatky odstránené neboli. Následne na to oznámil žiadateľovi a zaslal mu list označený ako: „Oznámenie o neprihliadnutí na žiadosť o náhradu škody zo dňa 26.7.2022, s odkazom na neodstránenie nedostatkov podania v stanovenej lehote“. Predmetné oznámenie bolo doručované zástupcovi žalobcu, ktorý ho prevzal 11.8.2022 a tiež právnenmu zástupcovi žalobcu, avšak zásielka sa žalovanému vrátila dňa 23.8.2022 ako neprevzatá v odbernej lehote. Žaloba žalobkyne bola na súd prvej inštancie podaná predčasne, nakoľko ministerstvo nemohlo prerokovať žiadosť žalobkyne o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody z dôvodu neodstránenia nedostatkov, ktorým trpela, a ktoré ex lege bránili predbežnému prerokovaniu nároku poškodeného.

5.K vyjadreniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá uviedla, že na podanom odvolaní trvá. Tvrdenie žalovaného, že žalobkyňa sama nemá vedomosť, či žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zaslala príslušnému orgánu, nie je pravdivé a tieto skutočnosti vyplývajú z vykonaného dokazovania.

6.K vyjadreniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný, ktorý opätovne navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení zo dňa 3.9.2022 bližšie nezdôvodnila ňou podané odvolanie, bližšie nešpecifikovala odvolacie dôvody, ani bezpečne neozrejmla žalovaným vytýkané nedostatky. Žalobkyňa v predmetnom vyjadrení teda neuviedla žiadne relevantné skutočnosti, ku ktorým by bolo možné zaujať kvalifikované stanovisko.

7.Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP) oprávnenou osobou - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP), a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v zmysle ust. § 161 ods. 1,2 CSP zrušiť a konanie zastaviť.

8.Krajský súd vyzval strany sporu v súlade s ust. § 382 CSP, aby sa vyjadrili k možnému ustanoveniu § 9 CSP v spojení s ust. § 16 ods. 1 CSP, § 15 ods. 1 CSP, na výzvu sa vyjadril žalovaný, ktorý opätovne navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Vo svojom vyjadrení uviedol, že

zotrúva na všetkých vznesených námietkach, ktoré špecifikoval vo svojich vyjadreniach, a na ktoré v celosti odkazuje. Vo svojom vyjadrení uviedol, že z obsahu žaloby možno vyčítať, že žalobkyňa namietala nesprávny postup orgánu verejnej moci, a to oddelenia cudzineckej polície Nové Zámky, ktorý má podľa žalobkyne dlhodobo porušovať základné práva a spôsobovať mu tak ujmu na jej právach. Žalobkyňa v postavení poškodenej neadresovala príslušnému orgánu žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, resp. náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z., a preto nie je preukázateľne splnená zákonná podmienka uplatnenia nároku na súde podľa § 16 ods. 4 uvedeného zákona, vzhľadom na čo bola žaloba žalobcu predčasne podaná, a nemohlo jej byť vyhovené. Vo všeobecnosti uvádza, že v prípade ak príslušný orgán žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody nevyhoví vôbec, alebo vyhoví len v určitej časti, tak sa poškodený môže neuspokojeného nároku domáhať cestou príslušného súdu. V nadväznosti je potrebné dodať, že pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný (§ 16 ods. 4 druhá veta zákona č. 514/2003 Z.z.). Žalovaný si dovoľuje uviesť, že správny orgán postupoval príkro v súlade so zákonom, a teda nemožno konštatovať, že by sa správny orgán dopustil akéhokoľvek porušenia zákona. Žalobkyňa nepreukázala existenciu nesprávneho úradného postupu, a teda nepreukázala už existenciu už prvej zákonnej podmienky pre priznanie nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z.. Zároveň uviedol, že žalobkyňa nepreukázala ani existenciu škody, ani jej výšky. Nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy považuje za nepreukázaný, nedôvodný, premrštený, nešpecifikovaný a nezdokladovaný. Žalobkyňa tiež nepreukázala priamu a bezprostrednú príčinnú súvislosť medzi údajným nesprávnym úradným postupom správneho orgánu a údajne vzniknutou ujmu.

9. Na výzvu súdu sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá uviedla, že podľa jej názoru pre tento postup nie sú splnené podmienky, nakoľko má za to, že žalobkyňa nadobudla štátne občianstvo Slovenskej republiky sobášom so svojím manželom - štátnym občanom Slovenskej republiky.

10. Podľa § 9 CSP, ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

11. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

12. Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví (odsek 2).

13. Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý možno odstrániť, súd urobí vhodné opatrenia na jeho odstránenie. Pritom spravídla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa rozhodnutie končí. Ak sa nepodarí nedostatok procesnej podmienky odstrániť, súd konanie zastaví.

14. V prejednávanej veci sa žalobkyňa domáhala náhrady škody, spôsobenej nesprávnym úradným postupom v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z..

15. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení, alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody, spôsobenej nesprávnym úradným postupom, je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom, podľa § 4 a § 11.

16. Podľa § 16 ods. 4 prvá veta zákona č. 514/2003 Z.z., ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do 6 mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku, alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

17. V snahe zabrániť zbytočným súdnym sporom sa ponecháva v zákone inštitút predbežného prerokovania nároku. Zmyslom predbežného prejednávania nároku je využitie zákonných možností na to, aby k náprave narušených vzťahov došlo jednaním medzi poškodenými a orgánmi, oprávnenými konať za štát, resp. územnú samosprávu, a aby sa v týchto prípadoch, pokiaľ možno predišlo súdnemu

konaniu. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí konštatoval, že žalobkyňa nepožiadala o predbežné prejednanie nároku predtým ako podal žalobu na súd. Takáto žiadosť bola žalovanému doručená až dňa 3.3.2022, teda po podaní žaloby na súd, a preto jeho žalobu zamietol S takýmto právnym posúdením sa odvolací súd nestotožňuje.

18. Poškodený sa obracia na súd až vtedy, ak predbežné prerokovanie nároku nevedlo k uspokojeniu na náhradu škody. Toto prerokovanie by malo prispieť k objasneniu veci a vytvoriť tak podmienky pre uzavretie mimosúdnej dohody o uspokojení nároku. Iba vtedy, ak sa účastníci nedohodli, malo by nasledovať súdne konanie. Predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody je zákonom stanovená podmienka, preto musí byť splnená, aby tento nárok mohol byť prejednaný v občianskom súdnom konaní. Ak poškodený uplatní nárok na súde bez predchádzajúceho predbežného prerokovania, nemôže súd návrh zamietnuť ani bez ďalšieho konania zastaviť, ale má poškodeného vyzvať na odstránenie nedostatku tejto podmienky, so stanovením primeranej lehoty. V prípade, ak by napriek tomu nebol odstránený nedostatok uvedenej podmienky, ktorý treba hodnotiť ako obdobu nedostatku procesnej podmienky, musí súd postupovať podľa príslušných ustanovení CSP o zastavení konania.

19. Z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že pred podaním žaloby takýto návrh na prerokovanie u štátneho orgánu zo strany žalobkyne podaný nebol, avšak v priebehu konania pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku, bola doručená Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky. Na základe tejto žiadosti štátny orgán vyzval žalobkyňu na odstránenie nedostatkov (č.l. 292 a 293 spisu), ktorá výzva bola doručená a riadne prevzatá zástupcom žalovanej dňa 31.3.2022 a v stanovenej lehote tieto vady žiadosti odstránené neboli, na čo štátny orgán oznámil, že neprihliada na žiadosť o náhradu škody, práve z dôvodu neodstránenia väd žiadosti a toto oznámenie bolo zástupcovi žalobkyne doručené dňa 11.8.2022 (č.l. 294 spisu) a právnomu zástupcovi žalobkyne bola zásielka dňa 1.8.2022 uložená na pošte a v odbernej lehote táto nebola prevzatá a zásielka bola vrátená štátnemu orgánu dňa 23.8.2022 (č.l. 295 a 296 spisu).

20. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie v čase svojho rozhodovania nemal žalobu zamietnuť z dôvodu, že poškodený sa neobrátil so svojou žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku u štátneho orgánu, ale mal vytvoriť priestor pre to a vyzvať na odstránenie tohto nedostatku a tejto podmienky, so stanovením primeranej lehoty. Avšak ako bolo konštatované, žalobkyňa bez toho, aby bola súdom prvej inštancie vyzývaná na odstránenie nedostatku tejto podmienky, sama podala žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na štátny orgán, avšak vzhľadom na neodstránenia väd žiadosti, príslušný štátny orgán nereflektoval, čo v konečnom dôsledku vedie k tomu, akoby takáto žiadosť pred príslušný štátny orgán ani podaná nebola. Súd prvej inštancie mal preto potom skúmať, či sú splnené procesné podmienky pre to, aby mohol vo veci rozhodnúť. V danej veci je predmetom konania uplatnený nárok žalobkyne na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. a v zmysle § 15 ods. 1 a § 16 ods. 1 uvedeného zákona sa pred konaním na súde obligatórne vyžaduje predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom. Až v prípade, ak príslušný orgán uplatnený nárok čo i len čiastočne neprizná v lehote 6 mesiacov od prijatia žiadosti o predbežné prerokovanie, je žiadateľ oprávnený sa domáhať priznania náhrady škody na súde. V danom prípade ide totiž o delenú právomoc, t. j. riešenie tej istej otázky patrí do právomoci dvoch orgánov, pričom právomoc súdu v danom prípade vznikne až po tom, čo žiadateľ nebol so svojím nárokom úspešný (čo aj čiastočne) na orgáne, ktorý má na prejednanie veci prvotnú právomoc. Na základe vyššie uvedených skutočností niet žiadnych pochybností o tom, že v tomto štádiu nie je daná právomoc súdu, preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil.

21. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 256 CSP, tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania, a to z dôvodu, že konanie bolo zastavené v dôsledku nedostatku právomoci súdu.

22. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).